Trøndelag sørvest oppvekst

Ekstern skolevurdering – et verktøy for skoleutvikling

Rapport fra ekstern vurdering på Rindal skole i uke 17/2024

«Oss lere mær tå å gjærra ting, ennj tå å sittj i ro!»

Vurderere: Marte Iren Langø og Gunhild Viggaklev

I. Forord

Ståstedsanalysen

Ståstedsanalysen er et analyseverktøy som hjelper skoleeiere og skoler med å kartlegge hvilke områder som bør utvikles. Dette verktøyet tar utgangspunkt i kvalitetsindikatorer som nasjonale prøver, elevundersøkelsen og andre undersøkelser som brukes lokalt. Ut fra resultatene av denne analysen og eventuelle andre undersøkelser, velger skolen tema for den eksterne skolevurderingen.

Ekstern skolevurdering

Ekstern vurdering er et verktøy for skoleutvikling. Opplæringslovens §13-3e sier:
Kommunen og fylkeskommunen skal ha eit forsvarleg system for å følgje opp resultata frå nasjonale kvalitetsvurderingar som departementet gjennomfører med heimel i § 14-4. Som ein del av oppfølgingsansvaret, skal det utarbeidast ein årleg rapport om tilstanden i grunnskoleopplæringa og den vidaregåande opplæringa, knytt til læringsresultat, fråfall og læringsmiljø. Den årlege rapporten skal drøftast av kommunestyret og fylkestinget.
Kommunen og fylkeskommunen skal sørgje for at skolane jamleg vurderer i kva grad organiseringa, tilrettelegginga og gjennomføringa av opplæringa medverkar til å nå dei måla som er fastsette i Læreplanverket for Kunnskapsløftet. Elevane skal involverast i denne vurderinga.
Loven nevner ikke hvordan tilstanden skal rapporteres eller hvordan skolene vurderes, men et av supplementene til dette er ekstern vurdering. Det er et verktøy som blir brukt i mange kommuner og regioner for å forsterke utviklingsarbeidet på skolene. Utdanningsdirektoratet bygget vurderingsmodellen på en tilpasset versjon av Hardanger/Voss-regionen sin skolevurderingsmetodikk.

Modellen består av fem trinn:

Rapportens tittel gjenspeiler det valgte temaet. I tillegg til målformuleringer, settes det opp konkrete tegn på hva som kjennetegner god praksis. Disse tegnene er selve kjernen i vurderingsprosessen og viser idealbildet for skolens ønskede praksis innenfor vurderingstemaet. Dette settes inn i et skjema som kalles «Framtidsbilde.»

Et bredt spekter av interessenter vil få uttale seg om skolens nåværende praksis i forhold til tegnene på god praksis. Det vil bli foretatt observasjoner i klassene og i skolemiljøet, og vurdererparet vil få tilgang til dokumenter som kan være av betydning for den vurderinga som skal gjennomføres.

Selve vurderingsuka varer i tre til fire dager, og siste dag av vurderinga legges funnene fram i en rapport for skolen. I denne rapporten vil vurdererne trekke fram tegn på god praksis og tegn på praksis som kan bli bedre for skolen. Konklusjonene i rapporten skal være til hjelp i det videre arbeidet med det valgte temaet. Utviklingsveileder i regionen vil bistå skoleledelsen i det videre utviklingsarbeidet.

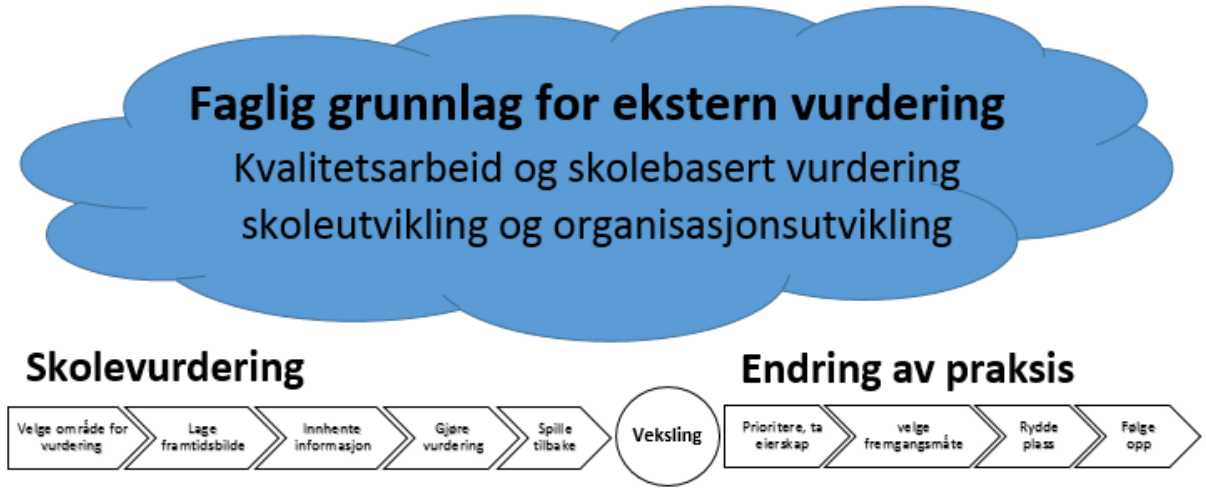

II. Fakta om skolen

5 minutt te alt!

Rindal skole er en 1-10 skole som ligger idyllisk til på sentrumsplatået i Rindal. Skolen har barnehage, idretts-, fotball- og svømmehall på skoleområdet. Skimuseum, lysløype og Tjønna-området er like ved. Skolen har et stort uteområde med lekeapparat og ballbinge. Rett over vegen ligger brann- og ambulansestasjon, og det er kort veg til lege- og helsesenter.
Alt dette gjør at det ligger til rette for et trygt og godt skoletilbud i et levende nærmiljø.
Skolen har 37 ansatte til sammen på skole og SFO, som på best mulig vis skal ha komplementære ferdigheter, for å sikre elevene god læring og et godt læringsmiljø. Skolen har et godt samarbeid med lokalt næringsliv, og det blir vektlagt at elevene skal få erfaring både fra næringslivet og entreprenørskapsarbeid. Mye av dette arbeidet organiseres gjennom «Tid til å leve-timer», Rindal skole sitt ekstra valgfagstilbud som har eksistert i flere år både på ungdomstrinn og barnetrinn.

Dette skoleåret har Rindal skole 213 elever, derav 63 i ungdomsskolen. Skolen har SFO-ordning med omtrent 50 barn.

III. Valg av hovedutfordring

Ut fra resultat av Ståstedsanalysen og andre identifiserte utviklingsområder, kommer skole, skoleeier og veiledere frem til skolens hovedutfordring og vurderingstema. Dette formuleres og blir utgangspunkt for den eksterne vurderingen.

Som følge av resultatene i *Ståstedsanalysen og Elevundersøkelsen* har Rindal skole valgt "opplæring som engasjerer og motiverer elevene" som vurderingstema.

Den eksterne vurderinga ble planlagt til å finne sted i 2021. På grunn av pandemien ble det ikke slik. Vurderingsuka ble flytta fram, og i mellomtida har Rindal skole utvikla seg videre, men valgte likevel å holde på temaet som ble arbeida fram i 2021.

6. Elever som har svak faglig progresjon får tilpasset opplæring som motiverer, engasjerer og gir mulighet til å lære på nye måter				
Ståstedsanalysen 2020/2021 - Sum alle undersøkelser i perioden	50,0%	50,0%	0,0%	
7. Opplæringen på vår skole oppmuntrer til engasjement og utforskertrang				
Ståstedsanalysen 2020/2021 - Sum alle undersøkelser i perioden	36,4%	63,6%	0,0%	

I utklippet over, ser vi i Ståstedsanalysen fra 2021 at lærerne var usikre på om elevene fikk opplæring som var motiverende og engasjerende.

2023-2024

Tema - Spørsmål - Svaralternativ	Antall besvart	Andel besvart	Snitt	Antall besvart	Andel besvart	Snitt	Antall besvart	Andel besvart	Snitt	Antall besvart	Andel besvart	Snitt
friminuttene?												
- Motivasjon												
+ Er du interessert i å lære på skolen?	4 986	100,0	3,6	4 808	100,0	3,5	24	100,0	3,2	22	100,0	4,0
+ Hvor godt liker du skolearbeidet?	4 973	100,0	3,1	4 799	100,0	2,8	24	100,0	2,6	22	100,0	3,3
+ Jeg gleder meg til å gå på skolen	4 974	100,0	3,4	4 801	100,0	3,2	24	100,0	2,7	22	100,0	3,7

2021 2022

Tema - Spørsmål - Svaralternativ	Antall besvart	Andel besvart	Snitt	Antall besvart	Andel besvart	Snitt	Antall besvart	Andel besvart	Snitt	Antall besvart	Andel besvart	Snitt
friminuttene?												
- Motivasjon												
+ Er du interessert i å lære på skolen?	4 863	100,0	3,8	4 586	100,0	3,7	17	100,0	4,1	17	100,0	3,6
+ Hvor godt liker du skolearbeidet?	4 855	100,0	3,3	4 579	100,0	3,1	17	100,0	3,6	17	100,0	3,1
+ Jeg gleder meg til å gå på skolen	4 854	100,0	3,6	4 582	100,0	3,4	17	100,0	3,8	17	100,0	3,1

Bildet over viser et lite utdrag av temaet «motivasjon» fra Elevundersøkelsen, hhv årene 2024 og 2022. Her ser vi svar fra 7.trinn med rød ring, og 10.trinn med blå ring. Dette er tall som må leses med de rette brillene, men det er nyttig for å vise at sjøl om valg av tema ble gjort i 2021, er det fortsatt en aktuell problemstilling.

24. Skolens læringskultur gir lærere og elever rom for å prøve og å feile				
Ståstedsanalysen 2020/2021 - Sum alle undersøkelser i perioden	95,5%	4,5%	0,0%	

Dette utklippet viser imidlertid at lærerne føler at på Rindal skole er det helt greit å prøve nye ting, og ikke helt vite hvordan det går. Det er dermed all grunn til å tenke at her er det et framoverlent personale, med et ønske om å utvikle seg.

IV. Framtidsbilde

Å vurdere vil her si å måle en nå-situasjon opp mot en idealtilstand. Her blir en slik idealtilstand kalt et «framtidsbilde.» Et framtidsbilde belyser temaet fra ulike sider og er knyttet til praksis. Framtidsbildet gjøres konkret ved å dele det inn i kvalitetsmål med tegn på god praksis. Skolens nåværende praksis blir vurdert opp mot dette bildet.

Kvalitetsmål og tegn på god praksis i framtidsbildet, skal henge nøye sammen med påstandene i Ståstedsanalysen og Elevundersøkelsen. Framtidsbildet er utformet av vurdererne, og skolen er involvert i arbeidet med å forankre det i personalet i forkant av vurderingsprosessen.

Framtidsbilde - ekstern skolevurdering ved Rindal skole

Vurderingstema: Opplæring som engasjerer og motiverer elevene.

Kvalitetsmål	Tegn på god praksis
Elevperspektiv Elevene er motivert i læringsarbeidet og engasjert i egen læring.	1. Elevene på skolen er motiverte og engasjerte i læringsøktene. 2. Elevene har alltid mulighet til å bruke ulike materialer/læringsaktiviteter i opplæringa. 3. Elevene er komfortable med å søke støtte fra læreren, dele ideene sine og respondere på lærerens spørsmål. 4. Elevene samtaler om læring, utforsker hvordan de lærer best og vurderer eget arbeid.

Lærerperspektiv Lærerne legger til rette for at elevene er engasjerte og deltakende i eget læringsarbeid.	5. Opplæringen knyttes til elevenes opplevelser og presenteres på en måte som gjør at elevene forstår hvordan eller hvorfor det er verdifullt for dem. 6. Lærer legger til rette for elevenes deltagelse gjennom å stille spørsmål, tilpasse tempo og aktivt viser interesse og engasjement for elevens arbeid og deltagelse (eks stillas, dialog, respons). 7. Lærer presenterer informasjon gjennom ulike virkemidler og strategier og bruker ulike materialer. F.eks teknologi brukes for å lage nye oppgaver og løsninger som var utenkelige uten. 8. Læreren legger til rette for klasse- og elevsamtaler om læring, utforsking og vurdering av eget arbeid.
Foreldreperspektiv Skolen legger til rette for samarbeid med hjemmet som sikrer at elevene sammen med de foresatte har innflytelse på skolehverdagen	9. Elevmedvirkning med fokus på vurdering er tema på foreldremøter. 10. Foreldrene har inntrykk av at deres barn får være med på å foreslå hvordan de skal jobbe med fagene. 11. Foreldrene har inntrykk av at elevene opplever skolen som engasjerende og motiverende. 12. Foreldrene kjenner sitt barn faglige ståsted og får veiledning fra skolen på hvordan de kan hjelpe til med videre faglig utvikling.
Organisasjonsperspektiv Skolen legger til rette for at personalet samarbeider for å utvikle en god praksis med tanke på elevmedvirkning, motivasjon og engasjement.	13. Skolebasert utvikling skjer i en samskaping mellom ledelse og personalet. 14. Skolen legger til rette for deling og gir ansatte rom og tillit til å prøve ut nye arbeidsmåter som kan være motiverende og engasjerende for elevene, eks prøve ut ny teknologi. 15. Skolen drøfter jevnlig elevmedvirkning som prinsipp i samarbeidsmøter. 16. Skolen har en god balanse mellom tid til den individuelle og kollektive utviklingen og mellom utviklingstid og tid brukt til drift. Se figur i vedlegg.

V. Sammenstille og se mønster

Når alle data er samlet inn ved hjelp av ulike metoder, sammenstilles disse dataene. Vurdererne analyserer og vurderer informasjonen ved å speile den mot tegnene på god praksis i framtidsbildet.

Ut fra denne vurderingen, trekkes konklusjoner. En finner frem til skolens sterke sider innen skolens valgte område, og til sider som bør utvikles for å bli bedre. Dette kommer frem i «tegn på god praksis» og i «praksis som kan bli bedre» i vurderingsrapporten.

Vanligvis er det slik at ikke alle tegnene på god praksis vil bli kommentert i rapporten. Det betyr at her har ikke vurdererne gjort spesielle funn som må kommenteres.

Vurdererne gjør et dypdykk i organisasjonen og involverer de fleste i skolehverdagen. Dette kan føre til en bevegelse som må tas videre av ledelse og personale. Vurdererne er ikke forskere, men kvalifiserte vurderere med god kunnskap om skole.

Marte Iren Langø er kontaktlærer på Sodin skole i Heim kommune, og Gunhild Viggaklev er avdelingsleder ved Skaun ungdomsskole. Begge har lang fartstid i skoleverket, og har undervist i flere skoleslag.
På Rindal skole har vurdererne møtt tre grupper elever, fra 8. og 9. trinn, 5., 6. og 7.trinn og 3. og 4.trinn. Vi har også hatt strukturerte samtaler med 6 lærere og lederduoen. På tirsdag kveld møtte vi 5 representanter fra FAU. I tillegg har vi vært i 1. klasse, 3.klasse, 6.klasse og 9.klasse og observert praksis på mandag og tirsdag i vurderingsuka. Utover dette har vi hatt uformelle samtaler med lærere og elever på skolen, og tatt oss den friheten å gå litt rundt og snakke med elever og kjenne på stemningen.

VI. Tegn på god praksis

Elevperspektivet:

Kvalitetsmål:
Elevene er motivert i læringsarbeidet og engasjert i egen læring.

Tegn på god praksis:

1. Elevene på skolen er motiverte og engasjerte i læringsøktene.
2. Elevene har alltid mulighet til å bruke ulike materialer/læringsaktiviteter i opplæringa.
3. Elevene er komfortable med å søke støtte fra læreren, dele ideene sine og respondere på lærerens spørsmål.
4. Elevene samtaler om læring, utforsker hvordan de lærer best og vurderer eget arbeid.

Vi fant:

Elevene på Rindal skole trives godt! De elevene vi har snakka med gir inntrykk av høy trivsel og er fornøyde med skolen, skoledagene, og lærerne sine. Det er ingen tvil om at det fokuset skolen har på praktisk opplæring og de praktisk-estetiske fagene er mye av grunnen til den høye trivselen.
Flere elever nevner TTL som det beste som finnes, og kunst og håndverk, mat og helse, kroppsøving, svømming og musikk som de beste fagene. Livsmestringsuka nevnes også som et positivt innslag, og flere snakker om Remidtuka, som en artig

ting å være med på. Elevene er glade i kantina, og de yngre elevene gleder seg til det blir deres tur til å få benytte den.

Ungdomsskoleelevene er spesielt fornøyde med at de ikke får karakterer i TTL, men kan senke skuldrene og bare «gjøre». Det er motiverende å ha noe å glede seg til, så det å vite at alle dager har noe praktisk på timeplanen, eller, «i mårgå bli det TTL!» gir motivasjon nok til at det går fint å «holde ut» i de andre fagene.
Og som ei jente på ungdomsskolen sa: «Oss lere mær tå å gjærra ting, ennj tå å sittj i ro!»

Likevel er det jo slik at alle må ha alle de andre fagene også gjennom uka. Vi har observert stasjonsundervisning på flere trinn, og varierte timer med ulike aktiviteter som bryter opp øktene. De yngre elevene nevner «arbeidsblomster» som en aktivitet de setter stor pris på. Da arbeider de med ulike aktiviteter i eget tempo, men det aller beste er en gulrot i enden, i form av litt frileik eller noe annet de gleder seg til. Nettopp denne «premien» på slutten er grunnen til at alle fremhever for eksempel arbeidsblomst som en bedre aktivitet enn stasjonsundervisning. Her kan det nevnes at alle lærerne vi snakka med fremhever stasjonsundervisning som en svært motiverende og elevaktiv metode, mens elevene er mer i tvil.
De eldre elevene trekker fram gruppearbeid og samarbeid generelt som noe positivt. De er glade for å ha læringspartnere, og liker å sitte sammen med noen i klasserommet. Å må sitte en og en i perioder oppfattes som en straff, «til vi klarer å oppføre oss igjen».
Når de skal beskrive innholdet i en time som oppleves meningsfull og engasjerende, nevnes muntlig aktivitet, diskusjon og konkurranser. Spill-lignende aktiviteter er bra og ikke minst det å få opp og røre på seg er det aller beste.

Ingen elever vi har snakket med er redde for å ta ordet i timen. Det er vel ikke unaturlig, ettersom de ble valgt til å snakke med oss, men de sier også at det er trygt og godt for alle å snakke og be om hjelp eller søke støtte både hos lærer og medelever i timene. Miljøet oppfattes som trygt, og det er ikke vanlig at noen ler eller gjør narr av andre som spør om noe i timen.

For å komme på at de utforsker egen læring, har metasamtaler om læring og hvordan de lærer best, trenger elevene litt hjelp fra oss som intervjuer dem. Ei jente kunne fortelle at hun hadde snakka om dette hjemme og med lærer i et fag, og dermed har fått tilrettelagt opplæringa i etterkant. Hun satte godt ord på at dette handla om at hun var bevisst på hvordan hun lærte best, og tenkte på dette når hun jobber med fag både på skolen og hjemme.
Denne bevisstheten er nok ikke gjengs verken for elever i Rindal eller andre steder, men det flere kommer på, er at de snakker om dette med læreren sin i elevsamtalen, og i utviklingssamtalene. Her kommer det også fram at de er med og vurderer eget arbeid. Noen kan også fortelle at de har vært med og vurdert medelevers arbeid, for eksempel i prosessorientert skriving i norskfaget.

I elevsamtaler, utviklingssamtaler og i forbindelse med vurderingssituasjoner får elevene tilbakemeldinger om hva de gjør bra og hva de må øve mer på. I ungdomsskolen får de tilbakemeldinger i Teams. De eldre elevene snakker mye om lekser og karakterer, mens på mellomtrinnet er de glade for muligheten til å ha leksehjelp, og dermed få gjort unna leksene før de går heim.

Lærerperspektiv:

Kvalitetsmål:

Lærerne legger til rette for at elevene er engasjerte og deltagende i eget læringsarbeid.

Tegn på god praksis:

1. Opplæringen knyttes til elevenes opplevelser og presenteres på en måte som gjør at elevene forstår hvordan eller hvorfor det er verdifullt for dem.
2. Lærer legger til rette for elevenes deltagelse gjennom å stille spørsmål, tilpasse tempo og aktivt viser interesse og engasjement for elevens arbeid og deltagelse (eks stillas, dialog, respons)
3. Lærer presenterer informasjon gjennom ulike virkemidler og strategier og bruker ulike materialer. Eks teknologi brukes for å lage nye oppgaver løsninger som var utenkelige uten.
4. Læreren legger til rette for klasse- og elevsamtaler om læring, utforsking og vurdering av eget arbeid.

Vi fant:
Lærerne sier at de etterstreber å knytte opplæringen til elevenes opplevelser og at undervisningen skal føles relevant for dem. De bruker tema som de kan kjenne seg igjen i og som føles virkelighetsnær. En lærer liker spesielt å knytte litt av det som skjer ute i verden, og kanskje fra de digitale plattformene som de eldre elevene beveger seg på, til opplæringen. Lærerne på mellomtrinn har for eksempel gitt oppgaver der elevene selv skal hente inn informasjon om et tema de syns er interessant og lage en statistikk over dette.
Lærerne føler på at det varierer hvilket årstrinn elevene er på, om det oppleves som om elevene er motiverte og engasjerte. Spesielt har de lykkes med å skape motivasjon rundt TTL og de praktisk estetiske fagene, og de mener at det igjen smitter over på de andre fagene, da de har noe å glede seg til og se fram til.

Skolen har også fordelt disse fagene utover uka slik at skoledagene skal oppleves varierte. Lærerne har også erfart at det avhenger veldig av elevgruppas sammensetning, hvor høyt engasjement og hvor mye motivasjon de har. Elevene påvirker naturlig nok hverandre og lærerne erfarer at dersom de lykkes med å skape gode klasse - og læringsmiljø, føles det som om elevene også er motiverte og engasjerte.
Noen lærere nevner at det føles nyttig å kunne undervise både på mellomtrinn og ungdomsskole, for å skape dype relasjoner til elevene.

Lærerne på ungdomskolen sier de legger opp til at elevene skal vurdere arbeidet sitt, med at de bruker målkort, og at de skal vurdere seg selv for eksempel i matematikk. På alle trinn brukes også elevsamtalene til dette. Lærerne sier også at de bruker en del underveisvurdering i øktene der de prater med elevene og spør om hvordan de syns det går i det temaet de jobber med og lærerne gir tilbakemeldinger på hvordan de kan jobbe for å øke forståelsen.
Fra lærer på småtrinn nevnes et eksempel som de har brukt en del i vurderingsarbeidet. Elevene skal vurdere arbeidet sitt ut i fra trafikklysfarger, som skal indikere graden av mestring og trivsel. Dette er litt tidkrevende, men nyttig i vurderingsarbeidet.
Vi observerte at lærerne gikk rundt i timene og støttet elevene i det arbeidet de jobbet med. De som gav tegn på at de trengte hjelp, fikk det. I de øktene vi var inne

i opplevde vi også litt av at læreren stilte spørsmål og fikk gode og relevante svar fra elevene.
Vi har sett ulike virkemidler, strategier og ulike materialer. Ved stasjonsarbeid var det fire stasjoner der den ene var lærerstyrt, med enten skriving eller høytlesning. Ei økt skulle eleven legge løko eller sette inn ord til bilde. iPad-stasjon der elevene skulle trykke på rett ord til hørt ord. I en naturfagtime presentert lærer en tekst som elevene skulle svare på spørsmål fra. Elever jobbet med avskrift fra skjerm og etterfulgt av memory.
Lærerne opplever at de fleste elevene er komfortable med å søke støtte fra læreren, dele ideene sine og respondere på lærerens spørsmål. Det er nok ofte de samme elevene, men dette er også avhengig av klassegruppa.

Foreldreperspektiv:

Kvalitetsmål:

Skolen legger til rette for samarbeid med hjemmet som sikrer at elevene sammen med de foresatte har innflytelse på skolehverdagen.

Tegn på god praksis:

1. Elevmedvirkning med fokus på vurdering er tema på foreldremøter.
2. Foresatte har inntrykk av at deres barn får være med på å foreslå hvordan de skal jobbe med fagene.
3. Foreldrene har inntrykk av at elevene opplever skolen som engasjerende og motiverende.
4. Foreldrene kjenner sitt barn faglige ståsted og får veiledning fra skolen på hvordan de kan hjelpe til med videre faglig utvikling.

Vi fant:
Foresatte sier at de har inntrykk av at deres barn får medvirke i hvordan de skal jobbe med fagene. De syns at barnets stemme blir hørt, og at det blir gjort tilrettelegginger ut ifra barnets ståsted. De nevner for eksempel at eleven får lage sine egne kahooter, PowerPoint, podkaster, presentasjoner.

Foresatte er litt delt og det oppleves ulikt når det kommer til om elevene opplever skolen som engasjerende og motiverende. Noen opplever at deres barn har vist mer engasjement og motivasjon jo høyere opp i klassene de kommer, men de enes om at dette er veldig individuelt. Spesielt nevner de TTL som et veldig godt tilbud. De synes dette burde bli en nasjonal satsning, da de ser hvilken verdi dette har for elevene. De nevner også verdien i at elevene får møte et velvillig næringsliv som ønsker å ta imot elevene ut i praksis, og at skolen er fleksibel i denne ordningen**.**
Foresatte var enige om at de hadde fått god veiledning fra skolen spesielt når det kommer til leseopplæringen.
De tenker at mye av grunnen til at elevenes trives på skolen, er at det oppleves som trygt og godt. Alle elever kjenner til hverandre, både elever og voksne. Elevene møter stabile og trygge voksne. Uteområdet innbyr til variert leik og aktiviteter. Her møtes barn i alle aldre, fra barnehagealder til ungdomsskolealder.

Organisasjonsperspektivet:

Kvalitetsmål:

Skolen legger til rette for at personalet samarbeider for å utvikle en god praksis med tanke på elevmedvirkning, motivasjon og engasjement.

Tegn på god praksis:

1. Skolebasert utvikling skjer i en samskaping mellom ledelse og personalet.
2. Skolen legger til rette for deling og gir ansatte rom og tillit til å prøve ut nye arbeidsmåter som kan være motiverende og engasjerende for elevene, eks prøve ut ny teknologi.
3. Skolen drøfter jevnlig elevmedvirkning som prinsipp i samarbeidsmøter.
4. Skolen har en god balanse mellom tid til den individuelle og kollektive utvikling og mellom utviklingstid og tid brukt til drift.

Vi fant:

På Rindal skole legges det mye omtanke i timeplanleggingen. Det er et mål for ledelsen, å lage ei god arbeidsuke for elevene, ved å fordele de praktiske fagene utover uka.
Det er den praktiske tilnærminga til skole, som gjennomsyrer opplæringa på Rindal skole. Ledelsen nevner TTL, livsmestringsuka og de praktisk-estetiske fagene som faktorer de føler de lykkes godt med. I disse fagene er det lagt til rette for elevmedvirkning, men ledelsen er klar over at elevene ikke vet når de medvirker. Det er også slik at lærerne er oppfordra til å bruke varierte vurderingsformer, og ledelsen vet at elevene får medvirke ved å velge hvilke typer vurderingsformer de vil ha.
I samarbeidsmøter, spesielt der de eksterne samarbeidspartnerne er til stede, er elevmedvirkning et tema. I foreldremøter er det nok mindre framtredende.

For at personalet skal få tid til å jobbe sammen, er det satt av 80 minutter til utviklingstid på mandager, 60 minutter trinntid på tirsdager, og 30 minutter på torsdag morgen, primært til utveksling av informasjon.

Ledelsen legger ut tema for møtene, og enkelte ganger forventes det at personalet kommer forberedt til møtet, ved å ha lest en artikkel el.l. De opplever at drift tar mye tid, men at det også er mye læring i å arbeide med for eksempel elevsaker, så drift og utvikling kan ikke alltid settes opp mot hverandre som motpoler.

Ledelsen setter pris på tilknytningen skolen har til Kompetansenettverket Trøndelag sørvest. Det er nyttig og utviklende å få være en del av noe større, og delta på kompetansehevingstiltak og kurs sammen med andre skoler i regionen.

Veien fra personalrom til ledelsen er kort på Rindal skole, og rektor og inspektør føler de har god oversikt over det som rører seg i personalet. Det har for eksempel kommet fram at personalet ønsker tips til hvordan de kan drive mer praktisk også i de mer teoretiske fagene, og dette vil de jobbe med framover. Ledelsen ønsker at ansatte skal prøve ut nye metoder, holde seg oppdatert og være i utvikling.

Eirik Irgens (Irgens, 2021) snakker om viktigheten av at kunnskapen i en organisasjon ikke er individuell, men organisatorisk. At læring skjer, og forflytter seg

i organisasjonen, uavhengig av enkeltindivider som først innehadde kunnskapen. Det er ledelsens ansvar å sørge for at det legges til rette for muligheten til å utvikle seg, og det virker for oss som at det er mye organisatorisk læring i Rindal skole. Det oppleves som at læringskulturen «sitter i veggene».

VII. Praksis som kan bli bedre

Elevene bruker mye tid og krefter på skole, men tror ikke sjøl de reflekterer så mye over hvordan de lærer best, eller hvordan de ønsker å ha det. Når vi snakker med dem viser de likevel et stort engasjement og har mange tanker om hva som kunne vært annerledes.

I landet sett under ett viser Elevundersøkelsen at det er dalende motivasjon, jo eldre man blir. Som nevnt over melder ungdomsskoleelevene i Rindal om høy grad av motivasjon, så lenge de har noe praktisk å se fram til, som bryter opp skoleuka. Det kommer likevel fram at det å bli møtt av en arbeidsplan stappfull av mål og innhold, ikke akkurat gir motivasjon, men de forstår at det er mye som må gjøres. Ungdomsskoleelevene snakker også om at det noen ganger er vanskelig å forstå tilbakemeldinger, da de får positive kommentarer på arbeidet de har gjort, men for eksempel karakter 3. Det er heller ikke alltid så lett å skjønne hva de skal gjøre videre for å lære mer og vise et forbedret resultat.

Elevene uttrykker at de lærer best ved å bevege seg, gjøre oppgaver praktisk eller jobbe sammen. Hvordan kan skolen legge til rette for dette?

Flere elever melder om at de har lekser, og at de kan jobbe med disse på skolen. Dersom de ikke blir ferdig, må dette gjøres heime. Dette er en relativt vanlig praksis, men vi utfordrer Rindal skole til å reflektere over dette. Hvordan føles det for de elevene som alltid arbeider veldig sakte? Kan dette gjøres på andre måter?

Det å utforske egen læring, ha metasamtaler om læring og hvordan de lærer best synes altså elevene de gjør lite av. Elevene klarer ikke helt å komme på at dette er noe de driver med. Det er kanskje noe elevene bør bevisstgjøres på, da de etter hvert kommer fram til at de snakker om det av og til.

Å få sin stemme hørt, og få være med å bestemme hvilke aktiviteter som skal gjøres, eller hvilke vurderingsformer som skal brukes, er elevmedvirkning i praksis. Her finner vi også at elevene først svarer at dette driver de ikke med, mens de etter hvert som samtalen går, kommer på flere ting de har fått bidratt med, og hatt medvirkning i. Her har nok skolen noe å gå på, når det gjelder å løfte elevmedvirkning fram, og bevisstgjøre elevene på det de allerede gjør.
Lærerne har også innsett at det er mindre fokus på elevdemokrati enn det burde være. Spesielt har de prioritert klasseråd i mindre grad enn tidligere. Lærerne føler på at det kanskje har vært en utvikling generelt at det kreves mer kreative undervisningsopplegg for å skape motivasjon og engasjement i læringsøktene.

Lærere på Rindal skole ønsker å gi gode tilbakemeldinger til elevene og foresatte, og de savner en felles mal på utviklingssamtalene og elevsamtalene, tilpasset de ulike trinnene.
Foresatte opplever også ulik praksis mtp elevmedvirkning og hjem- skolesamarbeid, og dette kan oppleves forvirrende, spesielt dersom du har barn på flere trinn. Det kommer også fram at det kan være personavhengig hvordan man jobber for å skape økt engasjement og motivasjon hos elevene. Lærerne vil gjerne jobbe sammen for å finne en felles forståelse og felles løsninger på dette, og ledelsen ved skolen kan legge til rette for at foresatte og lærere opplever at elevsamtaler og utviklingssamtaler gjøres likt.

Lærerne ønsker seg også muligheten til å samarbeide mer om fag, kanskje ha en slags fagseksjonsmøter av og til.

Foresatte savner veiledning i hvordan de skal hjelpe elevene med enkelte lekser. De føler på at de ikke strekker til, og at det de sjøl lærte ikke kan brukes, da det ikke samsvarer med det elevene lærer. Dette gjelder spesielt i matematikkfaget.
Videre savner de lærebøker, da det ikke er så lett å hjelpe eleven når læreverket er digitalt.
Selv om dette slett ikke kan løses ved å endre praksis, ønsker foresatte å nevne at det er store forskjeller i bygningsmassen, og at bygget som rommer mellomtrinn og småtrinn trenger en oppgradering. Det er mye motivasjon å hente i bedre inneklima og fine omgivelser.

VIII. Spørsmål til refleksjon og ettertanke

Dette er spørsmål som skolen kan bruke i sitt etterarbeid etter skolevurderingen. Spørsmålene er ikke ment som konklusjoner, men de skal være åpne og formulert ut fra en samlet vurdering av tegnene på god praksis og på praksis som kan bli bedre på skolen.

- Hvordan kan man sikre seg at elevene føler, opplever og er bevisst ekte medvirkning?
- Hvordan kan skolen tilrettelegge for at elevengasjementet smitter over fra den praktiske undervisningen til den teoretiske?
- Leksepraksis i et inkluderende perspektiv: diskuter gjerne hva som er den beste praksisen, også for de elevene som for eksempel jobber så sakte at de aldri rekker å gjøre ferdig leksene på skolen.
- På hvilken måte kan elevsamtale og utviklingssamtale brukes som arena for å sette elevmedvirkning i fokus?
- Bør skolen jobbe for å en felles forståelse for hvordan elevsamtaler og utviklingssamtaler skal foregå?

IX. Etterord

«Elevene skal erfare at de blir lyttet til i skolehverdagen, at de har reell innflytelse og at de kan påvirke det som angår dem.»

Overordnet del- LK20

Rindal skole framstår som reflektert og framoverlent når det er snakk om vurderingstemaet. Det er stort engasjement i personalet og ledelsen, og det er lett å se at her jobbes det godt!

Det finnes ingen quick-fix for å skape motivasjon hos elever, men Rindal skole er inne på noe svært bra, når de har så mange muligheter for praktisk opplæring. Det lille som står igjen, og som kanskje vises i elevundersøkelsen, er å ta med mer av det praktiske inn i de andre timene, og å gjøre elevene oppmerksom på alle de

mulighetene de har til å medvirke i hverdagen sin, og sikkert gi dem større grad av medvirkning også.

Den nye opplæringsloven som kommer i år, vektlegger elevmedvirkning i enda større grad enn tidligere. Barn skal få bli hørt i saker som angår dem, og skolen skal regne barnets stemme inn som en tydelig faktor i planlegging og gjennomføring, og ikke minst i saker som handler om individuell tilrettelegging av opplæringa. Vi får en lovfesting av retten til medvirkning, av barnets beste, og større fokus på skoledemokrati.

Det er fristende i denne sammenhengen å vise til noe teori om motivasjon. Det er nyttig å speile skolens praksis mot teori, og bruke det i videre arbeid med vurderingstemaet.
Teori om mestringsforventning handler om i hvor stor grad vi tror at vi kommer til å klare den oppgaven som blir presentert for oss. Hva er det som fremmer mestringsforventning? Bandura skriver om «self efficacy», eller tro på egne påvirkningsmuligheter, og bruker ofte betegnelsen «autentiske mestringserfaringer». (Bandura, 1997, i Skaalvik & Skaalvik, 2015) Det er altså viktig å få erfaring med å lykkes. Derfor må man få oppgaver man kan greie å løse, samtidig som det er viktig å få tilstrekkelig utfordring til at man må anstrenge seg akkurat nok. Betydningen av mestringserfaringer er illustrert ved en figur som viser sammenhengen mellom reell mestring, opplevd mestring, forventning om mestring og innsats/utholdenhet.

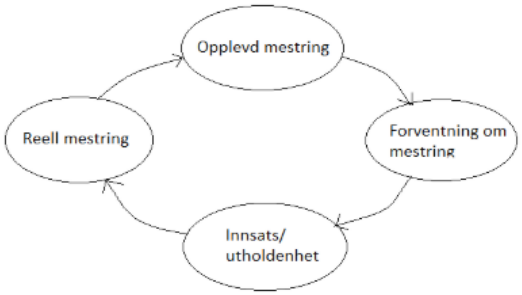

Figur 1. Sammenheng mellom reell mestring, opplevd mestring, forventning om mestring og motivasjon (Skaalvik & Skaalvik, 2015, s.23).

Deci og Ryan står bak selvbestemmelsesteorien (Skaalvik & Skaalvik, 2015). Et sentralt premiss i selvbestemmelsesteorien er ideen om at indre motivasjon fremmes hos elevene når miljøet tilfredsstiller tre grunnleggende psykologiske behov: behov for autonomi, behov for kompetanse og behov for tilhørighet. Behovet for tilhørighet henger tett sammen med hvordan man blir møtt av andre. Blir man møtt med respekt og forståelse er det lettere å føle tilhørighet og trygghet i de sosiale relasjonene. Skaalvik og Skaalvik (2015, s.69) framhever sosiale relasjoner og den betydningen det har for motivasjon. Dette handler både om hvordan man blir møtt av andre (den ytre dimensjonen) og hva man føler og opplever (den indre dimensjonen). Sentrale aspekter ved den indre dimensjonen vil være enkeltpersonens opplevelse av

sosiale relasjoner: opplever man vennlighet, respekt og aksept, får man hjelp og støtte, føler man seg verdsatt og trygg? Alt dette er viktig for motivasjon, og begrunnes blant annet i Deci og Ryans teori om det grunnleggende behovet for tilhørighet.

Etter ei lita uke på Rindal skole føler vi oss trygge på at alle ansatte jobber hardt hver dag for at elevene nettopp skal føle seg verdsatte og trygge. Det er derfor med rak rygg og vissheten om at det skjer så mye bra her, skolen kan gå inn i det videre arbeidet med vurderingstemaet, og kanskje dykke dypere inn i teorien også.

Forskning om ekstern skolevurdering konkluderer med at en slik vurdering kan ha stor betydning for utvikling av skolen. Det avhenger imidlertid av hva skolen gjør med sin nye kunnskap etter vurderingsuka.

Videre arbeid etter ekstern skolevurdering
Etter at vurderingen er over og rapporten er ferdig, starter skolens videre utviklingsarbeid. Prosessen styres av skoleledelsen og følges opp av skoleeier.

Eksempel på hvordan en slik prosess kan gjennomføres:

- Innen to uker etter vurderingen: skoleledelsen (ev sammen med personalet og utviklingsveileder) skal lage en milepælsplan for etterarbeidet, med mål og ansvarsfordeling
- Personalet blir involvert i det videre arbeidet med tiltakene i milepælsplanen
- Etter cirka et halvt år: Skoleeier skal møte skoleledelsen for å følge opp prosessen
- Etter cirka ett år: Skolen og skoleeier har nytt møte for å se hva som har skjedd av endringer

Vedlegg A. Deltakere i ekstern vurdering

Det er viktig at de skolene som mottar veiledning, forankrer prosessen hos elevene, foresatte, alle skolens medarbeidere og andre samarbeidsparter som er viktige for skolen. Ekstern vurdering sikrer at de ulike stemmene blir hørt.

- Interne: Elever, foresatte, ansatte og ledelse ved Rindal skole
- Eksterne: Gunhild Viggaklev, Skaun kommune og Marte Iren Langø, Heim kommune

Vedlegg B. Tidsplan og aktiviteter

Forut for vurderingsuka på skolen, har det vært kontakt mellom vurderere og skole, og data er innhentet. Det er utarbeidet en tidsplan for prosessen. Framtidsbildet er utarbeidet og diskutert og forandret i samspill med skolens personale. Personalet har gjennomført en ståstedsanalyse som veilederne har vært med på å oppsummere. Samtaleguider er utarbeidet og foreldremøte med foresatte planlagt.

Det er avsatt tre til fire dager til selve vurderingen. Dette innebærer i hovedsak en startdag der vurderere og hele personalet møtes for første gang. Informasjonsinnhentingen foregår ved at det gjennomføres samtaler, møter, observasjoner mm. Alle data sammenstilles, og vurdererne leter etter mønster i

materiale og speiler det mot framtidsbildet. Rapporten skrives og legges frem for personalet og andre den siste dagen av vurderingen.

Å gjennomføre en kvalitetsvurdering på tre dager er knapp tid, og det innebærer at det valgte temaet må være avgrenset.

Dagsplan for ekstern vurdering på Rindal skole:

	Klokkeslett	**Program**
Mandag	08.00- 08.15	Fellesinfo til ansatte. Gunhild Viggaklev og Marte Iren Langø presenteres i kantina.
	08.20- 08.45	Praktisk info med rektor og inspektør. Kort omvisning.
	08.45 – 09.30	Observasjon 9. trinn.(naturfag)
	09.30 - 10.15	Intervju med elevgruppe (elevrådet)
	10.15 – 10.45	Lunsj
	10.50 - 11.25	Observasjon 1. trinn (norsk)
	11.25 – 12.10	Observasjon 3. trinn (norsk)
	12.40 – 13.35	Intervju med elever på småskoletrinnet
	14.40 – 15.30	Intervju med lærergruppe for ungdomstrinn.
Tirsdag	08.40 – 09.25	Intervju med rektor, inspektør/oppvekstfaglig ansvarlig
	09.25 – 10.10	Intervju med elevgruppe på mellomtrinnet(elevrådet)
	10.40 – 11.25	Observasjon, 6. trinn, naturfag
	11.30 – 12.00	Lunsj
	12.10 – 12.55	Intervju med lærere, mellomtrinn
	12.55 – 15.30	Rapportskriving
	18.00 – 19.30	Intervju med FAU
Onsdag	09.15- 14.00	Rapportskriving og forberedelse til presentasjoner
Torsdag	08.00-13.00	Rapportskriving og forberedelse til presentasjoner
	13.40- 14.40	Gjennomgang av rapport med skoleledelsen og skolefaglig ansvarlig.
	14.40- 15.40	Rapportframlegg for personalet.

Vedlegg C. Metoder

Skolen har allerede en del data gjennom Ståstedsanalysen, som utgjør et godt grunnlag for utvelgelse av område/tema for vurderingen. For å sikre god forankring og at alle stemmer blir hørt, hentes det inn data fra flere andre kilder. For å få best mulig kvalitet på informanter fra elevene, ber en rektor i samarbeid med kontaktlærere om å plukke ut elever som skal intervjues. Rektor får også ansvaret for å sette opp en plan for intervjuer med personalet, slik at skolen kan fungere så vanlig som mulig under vurderingsuka. Alle intervjuer er gruppeintervjuer.

Tema og tid til rådighet virker inn på valg av metode. I prosessen på denne skolen er følgende metoder benyttet:
Intervju med elever, foresatte, ansatte og ledelsen. Observasjon i klasser og uformelle samtaler.

Ståstedsanalysen:

Gjennomført i 2021.

Dokumentanalyse:
Vi har primært sett på Ståstedsanalysen fra 2021 og Elevundersøkelser fra 2022 og 2024. Vurdererne har også fått forelagt en rekke andre dokumenter som har gitt oss innsyn i skolens daglige drift. Disse har vært nyttige, men er ikke brukt direkte i rapporten.

Vedlegg D. Samtaleguider

For å fange lik tematikk, har vurdererne i forkant utarbeidet ulike samtaleguider til hjelp for samtaler med henholdsvis elevgrupper, foreldre og ulike grupper medarbeidere på skolen. Spørsmålene i disse samtaleguidene er alle knyttet til framtidsbildets formulerte tegn på god praksis.

Samtaleguide elever:

Tegn på god praksis	Spørsmål
Elevene er motiverte og engasjerte i læringsøktene.	1) Hvordan trives du på skolen? - Faglig - Sosialt 2) Hva er bra med Rindal skole? 3) Er du interessert i å lære på skolen? 4) Hvordan foregår en vanlig time? 5) (start-midt- avslutning) 6) Beskriv inneholde i en time der som du opplever er motiverende og engasjerende for deg? 7) Hva motiverer deg for læring? 8) Prioriterer du å bruke tid på skolearbeid? 9) Snakker du med foreldrene dine om hvordan det går på skolen?
Elevene har i samråd med lærer mulighet til å bruke ulike læringsaktiviteter i opplæringen.	10) Har du mulighet til å påvirke hvilke læringsaktiviteter du/dere bruker i opplæringen? 11) Blir det i opplæring brukt aktiviteter som motiverer og engasjerer deg? 12) Hvilke læringsaktiviteter liker du?
Elevene er komfortable med å søke støtte fra lærerne, dele ideene sine og respondere på lærerens spørsmål.	13) Hvordan søker du hjelp/støtte fra lærer? 14) Deler dere elever ideer med hverandre i klasse? Hvordan? 15) Svar du og de andre elevene på spørsmål fra lærer? 16) Hva gjør du når det oppleves vanskelig i et fag?
	17) Har du noen gang tenkt på at vi lærer på forskjellige måter? 18) Hvordan opplever du at du lærer best?

Elevene har metasamtaler om læring, utforsker hvordan de lærer best og vurderer eget arbeid	19) Når og hvordan bruker dere å snakke om dette på skolen? 20) Har du noen gang vært med på å vurdere ditt eget arbeid? 21) Hvordan gjorde du det? 22) Har du noen gang vært med på å vurdere medelevers arbeid? 23) Hvordan gjorde dere det? 24) Får du tilbakemelding på hva du er flink til og hva du må øve mer på? 25) På hvilken måte gir lærene råd om hvordan du kan bli bedre? 26) Er du selv med på å sete deg mål for hva du må arbeide spesielt med fremover?

Samtaleguide lærere:

Tegn på god praksis	**Spørsmål**
<u>Elevperspektiv</u> Elevene er motivert i læringsarbeidet og engasjert i egen læring.	1) Opplever du at elevene på skolen er motiverte og engasjerte i dine økter? 2) Har elevene i dine økter mulighet til bruke ulike læringsaktiviteter? 3) Har du eksempler på ulike læringsaktiviteter som brukes i dine økter? 4) Opplever du at elevene søker støtte fra deg? 5) Opplever du at elevene deler ideene sine? 6) Opplever du at elevene responderer på lærens spørsmål? 7) Hvordan legges det til rette for metasamtaler om læring på individ og gruppenivå? 8) Hva er målet og tema i metasamtalene? 9) Hvordan legges det til rette for vurdering av eget arbeid hos eleven?
<u>Lærerperspektiv</u> Lærerne legger til rette for at elevene er engasjerte og deltagende i eget læringsarbeid	10) Hvordan legger du opp øktene slik at opplæringen skal oppleves aktuell og meningsfylt for elevene? 11) Hvordan knytter du stoffet til elevens forkunnskaper og interesser? 12) Hvordan legger du til rette for elevdeltagelse? 13) Hvilke læringsaktiviteter, virkemidler og materiell bruker du for å engasjere og motivere elevene?

<u>Foresatteperspektiv</u> Skolen legger til rette for samarbeid med hjemmet som sikrer at elevene sammen med de foresatte har innflytelse på skolehverdagen	14) Hvordan er elevmedvirkning i fokus på dine foreldremøter og utviklingsamtaler? 15) Hvordan gir du foreldre innblikk i elevens elevmedvirkning og ulike læringsaktiviteter? 16) Hvordan gir du foreldre informasjon om elevens motivasjon og engasjement? 17) Hvordan får foreldre informasjon om om sitt barns faglige og sosiale ståsted? 18) Hvordan veiledes foreldre til å hjelpe til med elevens utvikling?
<u>Organisasjonsperspektiv</u> Skolen legger til rette for at personalet samarbeider for å utvikle en god praksis med tanke på elevmedvirkning, motivasjon og engasjement.	19) Hvordan legges det til rette for skolebasert utvikling? 20) Hvordan legger ledelse til rette for systematisk erfaringsutveksling og refleksjon rundt motiverende og engasjerende arbeidsmåter for elevene? 21) Hvordan har dere mulighet til å prøve ut nye arbeidsmåter? 22) Skolen drøfter jevnlig elevmedvirkning som prinsipp i samarbeidsmøter. 23) Skolen har en god balanse mellom tid til det individuelle/kollektive og utvikling/drift

Samtale med foresatte:

Tema: Opplæring som engasjerer og motiverer elevene

Spørsmål om skolen	Svar
Hva er bra med Rindal skole? Bli enig om de tre viktigste punktene.	
Hva mener dere skolen kan/bør bli bedre på?	
Hvordan er er elevmedvirkning med fokus på vurdering fokus på foreldremøter?	
Hvordan er er elevmedvirning med fokus på vurdering fokus i utviklingssamtaler?	
På hvilken måte opplever du/dere at elevene opplever skolen som egasjernde og motiverende?	
Opplever dere at elevene får være med på å foreslå hvordan de skal jobbe ned fagene?	
Opplever dere at det er variasjon i arbeidsmåter?	
Hvordan blir dere kjent med elevens faglige og sosiale utvikling?	
På hvilken måte gjøres dere kjent med hvordan dere kan støtte opp om læringsarbeidet hjemme?	
Hva mener dere at foreldre kan bidra mer med?	

Samtale med ledelsen ved skolen:

Organisasjonsperspektiv Skolen legger til rette for at personalet samarbeider for å utvikle en god praksis med tanke på elevmedvirkning, motivasjon og engasjement.	1. Skolebasert utvikling skjer i en samskaping mellom ledelse og personalet. 2. Skolen legger til rette for deling og gir ansatte rom og tillit til å prøve ut nye arbeidsmåter som kan være motiverende og engasjerende for elevene, eks prøve ut ny teknologi. 3. Skolen drøfter jevnlig elevmedvirkning som prinsipp i samarbeidsmøter. 4. Skolen har en god balanse mellom tid til det individuelle/kollektive og utvikling/drift. Se figur under.

Et utviklingshjul for en skole i bevegelse (Irgens, 2010, s. 136)

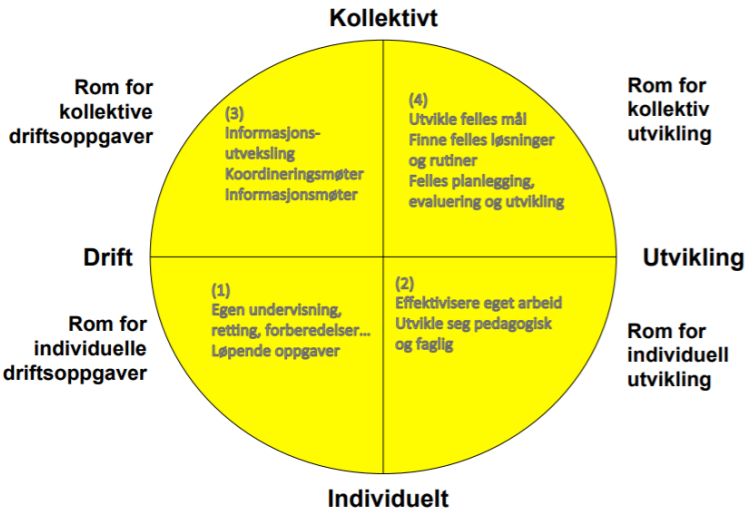

Irgens, (2010): *Rom for arbeid: Lederen som konstruktør av den gode skole*. I: Andreassen, Irgens & Skaalvik (red.): Kompetent skoleledelse. Trondheim: Tapir, s.125-145

Se også: Irgens, E.J.(2009) *Mellom individuell og kollektiv praksis: evaluering av Prosjekt lokale arbeidstidsavtaler i Nord-Trøndelag.* HINT-rapport nr 62. Steinkjer: Høgskolen i Nord-Trøndelag http://brage.bibsys.no/hint/handle/URN:NBN:no-bibsys_brage_9573